

2010 Bilgi Toplumu İstatistikleri yayınlandı

Türkiye BİT sektörü, 25,05 milyar ABD Doları seviyesine ulaşırken İnternet kullanım oranı 2010'da yüzde 37,6'ya yükseldi. Yıl sonunda yaklaşık 2 milyon kişi e-Devlet Kapısı'nı kullanırken 2011 yılı Mayıs başında bunun 7 milyona çıkması dikkat çekti. Temel kamu hizmetlerinin elektronik ortama aktarılması oranı yüzde 89 oldu.

Aslıhan Bozkurt

61. Hükümetin göreve başlaması ile birlikte Bakanlıkların yeni yapılanmasıyla Kalkınma Bakanlığı'na bağlanan Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) bünyesinde çalışan Bilgi Toplumu Dairesi, üç yıldır düzenli biçimde hazırladığı Bilgi Toplumu İstatistikleri Raporu'nun 2011 yılı için olanını yayımladı. Türkiye'nin bilgi toplumuna dönüşüm sürecindeki durumunu ortaya koyma ve gelişmeleri aktarmayı hedefleyen yayın, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve diğer kurumlar tarafından, Bilgi Toplumu Stratejisi (BTS) kapsamında belirlenmiş 117 adet gösterge bazında üretilen ve yine TÜİK tarafından konsolide edilerek DPT'ye iletilen 2010 yılı ve öncesine ait verilerin analizini kapsıyor.

Bilgi toplumu istatistiklerinde İnternet kullanımı, e-ticaret, e-devlet, bilgi teknolojileri ve elektronik haberleşme sektörleri, bilişim sektöründe istihdam ve Ar-Ge gibi farklı pek çok veri bulunuyor. Bilgi Toplumu İstatistikleri Raporu'nda öne çıkan bazı konular şöyle:

-Ülkemizde İnternet kullanımı artmaya devam ediyor. Buna göre, 16-74 yaş grubunda İnternet kullanım oranı 2010'da yüzde 37,6'ya ulaştı.

-Avrupa Birliği (AB) tarafından izlenen ve "her gün veya haftada en az bir defa İnternet kullandığını beyan edenlerin oranı" anlamına gelen "düzenli İnternet kullanım" oranı, Türkiye'de 2010'da yüzde 33,3 oldu. Düzenli İnternet kullanımı için AB ortalamaları sırasıyla yüzde 69 ve yüzde 67. Düzenli İnternet kullanım oranları İzlanda'da

yüzde 92, İngiltere'de yüzde 80, İtalya'da yüzde 48, Yunanistan'da yüzde 41 ve Romanya'da yüzde 34 olarak gerçekleşiyor. Benzer şekilde evlerde genişbant İnternet sahipliği Türkiye'de yüzde 33,8 iken AB'de bu oranlar yüzde 63,5 seviyesinde.

-Genel olarak İnternet kullanım amacı yıllar itibarıyla çok fazla değişiklik göstermedi. 2010'da İnternet kullanıcıları en çok e-posta gönderdi, sohbet odaları, haber grupları veya çevrimiçi tartışma forumlarına mesaj iletti. İnternet'in eğitim, alışveriş, bankacılık gibi amaçlarla kullanımı ise düşük düzeylerde kaldı. Buna karşın 2010'da çevrimiçi bankacılık ve alışveriş oranlarındaki artış dikkat çekti.

Evlerin 44'ünde bilgisayar var

-Evde bilgisayar sahipliği, İnternet erişimi ve genişbant aboneliği artış gösterdi. Masaüstü bilgisayar, dizüstü bilgisayar veya el bilgisayarı olarak ele alındığında; 2010'da evlerin 44'ünde bilgisayar var; İnternet bağlantısı olan ev oranı ise yüzde 34. İnternet bağlantısına sahip evlerden, yüzde 73,3'ü ADSL, yüzde 5,6'sı cep telefonu, yüzde 2,3'ü ise 3G modem üstünden İnternet'e erişiyor. 2010'da ticari olarak kullanıma başlanan fiber erişim ise yaklaşık

150 bin aboneye hizmet veriyor.

-2010'da seçilmiş sektörlerde 10 ve daha fazla çalışanı olan girişimlerin yüzde 92,3'ü bilgisayar kullandı ve bunların yüzde 90,9'u da İnternet erişimine sahip. İnternet erişimi olan girişimlerin yüzde 57,8'inin İnternet sayfası bulunuyor.

-İnternet erişimi olan girişimlerde en çok (yüzde 87,3) DSL (ADSL vb.) ile İnternet bağlantısı yapıldı.

Girişimlerde 3G teknolojisine de rağbet gördü ve İnternet'e girişimlerin yüzde 12,9'u 3G modem, yüzde 11'i ise 3G telefon üstünden erişti.

-Haftada en az bir kez İnternet kullanan çalışanların oranı, 2010'da yüzde 28,5 olan girişimlerin İnternet'i kullanma amaçları arasında ilk sırada bankacılık ve finansal hizmetler geliyor. Bu oran 2010'da yüzde 78,1 oldu.

-Bankalararası Kart Merkezi'nin verilerine göre İnternet üzerinden yapılan e-ticaret işlemleri toplam tutarı son bir yıl içinde yüzde 48,2'lik artışla 2010'da 15 milyar 225 milyon TL'ye ulaştı.

7 milyon kişi e-Devlet Kapısı'nı kullanıyor

-Birey ve girişimlerin kamuyla işlemlerinde İnternet'i kullanma oranları sınırlı düzeyde artış gösterdi. 2010'da bireylerin kamu kurumlarıyla iletişimde İnternet'i kullanım oranı yüzde 27,2 olurken girişimlerin aynı amaçla İnternet'i kullanım oranı 2009'da yüzde 72,8 oldu. Hem birey hem de girişimler için kamu kurumlarıyla iletişimde İnternet'i kullanım amaçları arasında ilk sırada bilgi edinme yer alıyor. Yine hem birey hem de girişimler için e-devlet hizmetlerini kullanmama nedeni olarak da en çok yüze görüşmenin tercih edilmesi belirtiliyor. Diğer taraftan, güvenlik kaygısı bireylerin e-devlet hizmetlerini kullanmasının önünde önemli bir engel oluşturmazken, girişimlerde bilgi güvenliği ve korunmasına ilişkin kaygılar önemli bir sorun olarak öne çıkıyor.

-Engellilere erişim olanağı sağlayan kamu İnternet siteleri 2009'da yüzde 2,6 iken bu oran 2010'da yüzde 17,9'a ulaştı.

-AB 20 temel kamu hizmeti dikkate alındığında, kamu hizmetlerinde elektronik kanallardan gerçekleşen işlemlerin oranı 2010'da yüzde 81,4 olarak gerçekleşti. 18 Aralık 2008'de 22 hizmetle faaliyete geçen e-Devlet Kapısı'ndan sunulan hizmet sayısı 2010 sonunda 246'ya ulaştı. Bu arada 2008'de 10 bin civarında olan e-Devlet Kapısı kullanıcı sayısı 2010 sonunda 1,95 milyon, 2011 yılı Mayıs ayı başında ise 7,14 milyona çıkması dikkat çekti.

-e-Devlet uygulamaları kamu harcamalarında tasarruf ve maliyet etkinliği sağladı. (Ulusal

Yargı Ağı Projesi'nin (UYAP), 23 ayrı uygulaması ile projenin başlangıcından Nisan 2011'e kadar yaklaşık 1,6 milyar TL tasarruf edildi ve bunun yaklaşık 705 milyon TL'lik kısmı Merkezî Nüfus İdare Sistemi (MERNİS) ile entegrasyon sayesinde gerçekleşti. Sosyal Yardım Bilgi Sistemi (SOYBİS) çerçevesinde sadece 3 belgenin elektronik ortamda takibi ile kırtasiye ve ulaşım giderlerinden 2010'da 11,8 milyon TL tasarruf sağlandı. Araç Tescil ve Sürücü Belgesi İşlemleri (ASBİS) Projesi ile ikinci el araçların alım satımının noterlerde elektronik ortamda gerçekleştirilmesiyle sadece bazı formların işleminden kaldırılması sayesinde bir yılda vatandaşların ödemesi gereken 21,9 milyon TL tasarruf edildi. 2008-2010 döneminde uygulanan Elektronik Fatura Kayıt Sistemi ve 2010 yılı Kasım ayında uygulamaya konan e-fatura uygulaması ile 2008'den 2011 yılı Mayıs ayına kadar 218,5 milyon TL tasarruf sağlandı.

-Türkiye'de merkezi kamu kurumlarının BİT yatırımları için 2002-2011 döneminde toplam 9,6 milyar TL ödenek ayrıldı. 2011'de kamu BİT yatırımları için ayrılan ödenek tutarı 2 milyar TL'yi aştı.

-AB tarafından 2001'den itibaren düzenli olarak gerçekleştirilen "e-Devlet Ölçümleme ve Kıyaslama Çalışması"nın 9.'su 2010'da gerçekleştirildi. Çalışma 27 AB üyesi ülke ile Türkiye, Hırvatistan, İzlanda, Norveç ve İsviçre'nin yer aldığı 32 ülkeyi (AB27+) kapsadı. Çalışmaya göre Türkiye, 20 temel kamu hizmetinin tamamen elektronik ortama

taşınmasında yüzde 89 ile yüzde 82 olan AB27+ ortalamasının üzerinde bir değer elde etti. Aynı şekilde, hizmetlerin olgunluk seviyesinde ülkemiz yüzde 91 ile yüzde 90 olan AB27+ ortalamasının üzerinde bir seviyeyi yakaladı.

Türkiye BİT sektörü, 25,05 milyar dolar

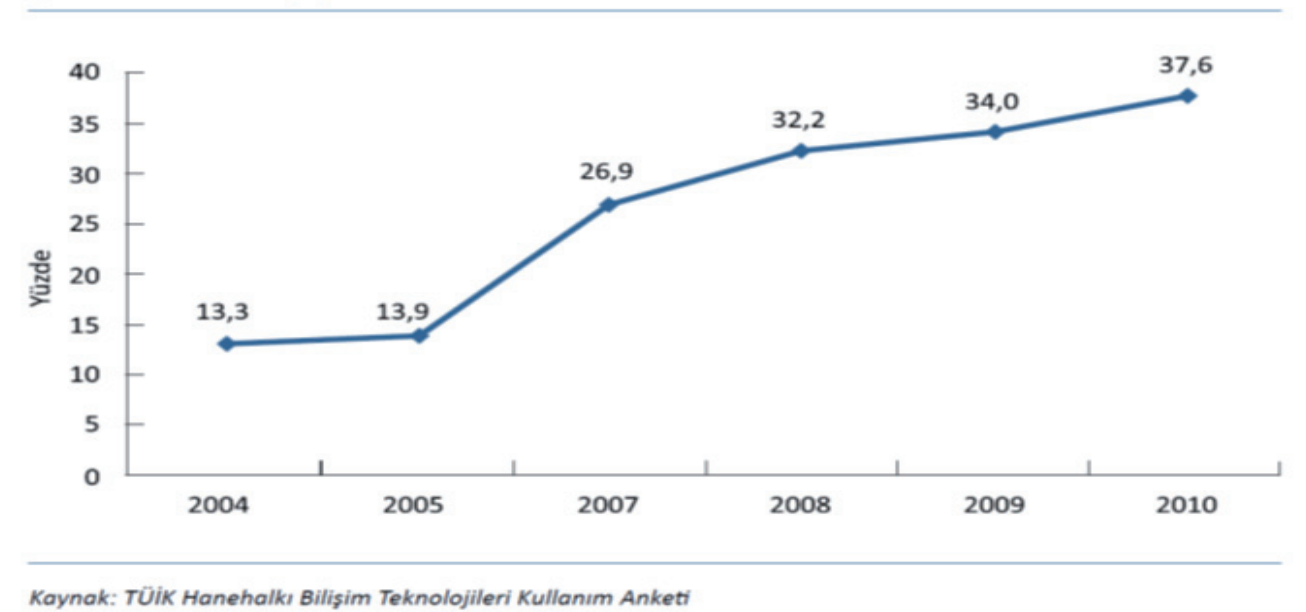
-2008 yılı sonu itibarıyla 24,88 milyar ABD Doları olan Türkiye BİT sektörü, global kriz döneminde daralmakla birlikte, 2010'da yüzde 4,5 büyüdü ve 25,05 milyar ABD Doları seviyesine ulaştı. Pazar içinde iletişim teknolojileri ve bilgi teknolojileri alt sektörlerinin büyüklükleri sırasıyla 17,48 ve 7,57 milyar ABD Doları buldu. Kriz döneminde de büyümeye devam eden bilgi teknolojileri sektörünün payı ilk kez yüzde 30'a çıktı.

-2010'da bir önceki yıla göre iletişim teknolojileri sektörü yüzde 1,04, bilgi teknolojileri sektörü ise yüzde 13,66 büyüdü. Bilgi teknolojileri pazarındaki büyümede en büyük payı yüzde 21,98 oranıyla hizmetler alt sektörü aldı. İletişim teknolojileri ve bilgi teknolojileri sektörlerinin GSYH içindeki payı sırasıyla yüzde 2,37 ve yüzde 1,03 oldu. Bilgi teknolojileri sektörü içinde bu payın yüzde 0,83'lük bölümü donanım alt sektörüne ait.

-BİT sektörü donanım ihracatı 2010'da yüzde 14,1, ithalatı ise yüzde 16,5 büyüdü. Ancak, ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 10,4'te kaldı.

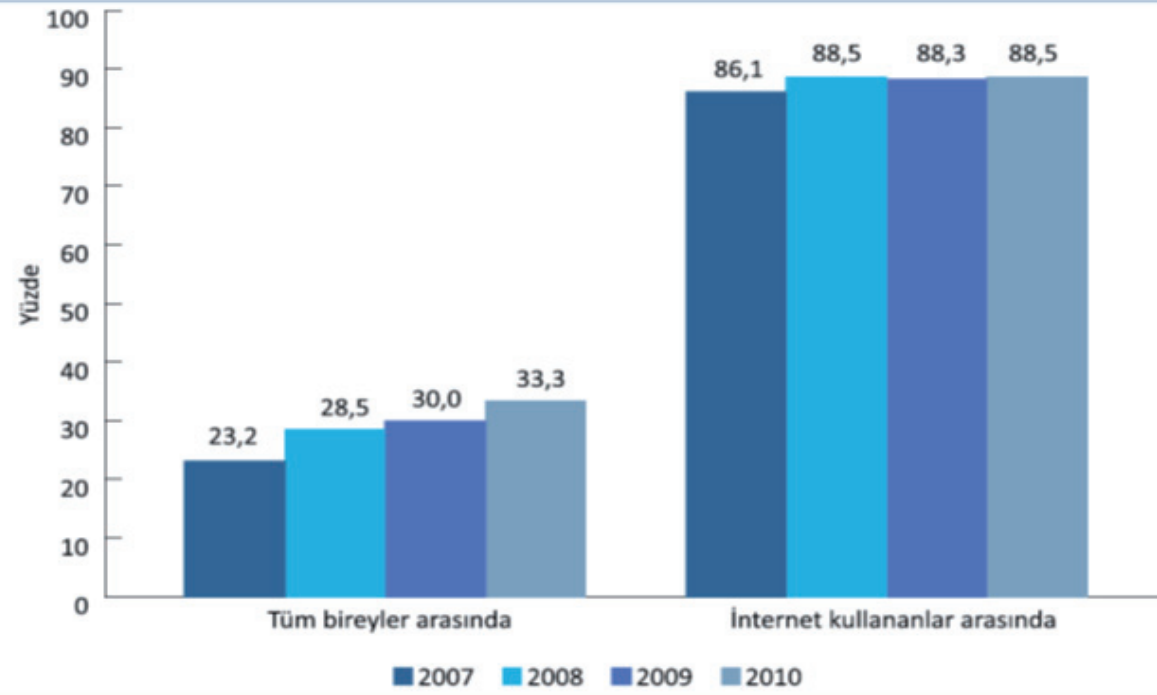
-2010 yılında ülkemizde yüzde 11,6 olan genişbant abone yoğunluğu, 2009 yılı sonu itibarıyla yüzde 30 civarında olan AB-27 ortalamasının oldukça altında bulunuyor. Genişbant abone yoğunluğu bakımından Türkiye, OECD ülkeleri ile kıyaslandığında Meksika ile birlikte son sırada yer aldı. OECD ortalaması 2010 yılı Haziran ayı itibarıyla yüzde 57,2 oldu.

Şekil 1.1: Son 3 Ay İçinde İnternet Kullanımı

Şekil 1.5: Düzenli İnternet Kullanımı

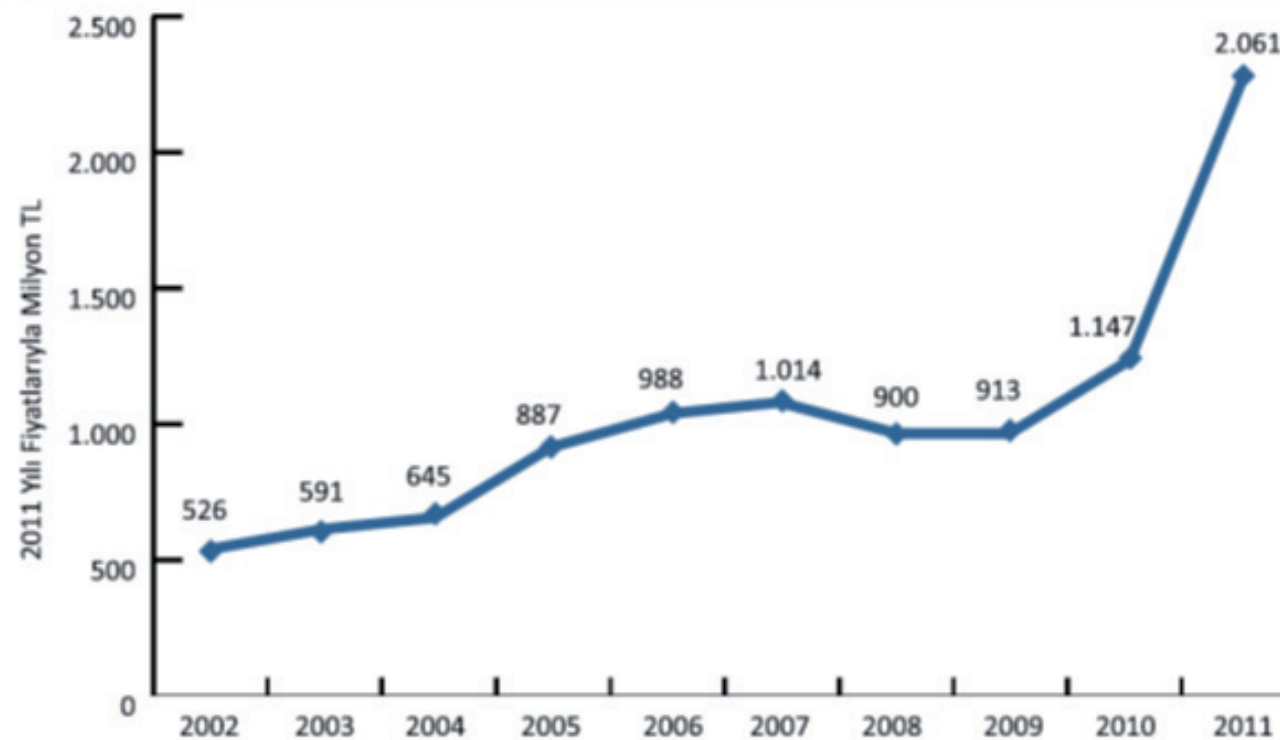
Kaynak: TÜİK Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Anketi

Tablo 5.1: Erişim Teknolojilerine Göre Genişbant Abone Sayıları

Yıllar	Abone Sayısı ve Pazar Payı	Erişim Teknolojisi				
		DSL	Kablo	Fiber	Kablosuz	Diğer
2007	Abone Sayısı (milyon)	4,70	0,04	0	0	0,02
	Pazar Payı (%)	98,74	0,84	0	0	0,42
2008	Abone Sayısı (milyon)	5,67	0,07	0	0	0,02
	Pazar Payı (%)	98,44	1,21	0	0	0,35
2009	Abone Sayısı (milyon)	6,22	0,15	0	0,4	0,02
	Pazar Payı (%)	91,61	2,21	0	5,89	0,29
2010	Abone Sayısı (milyon)	6,64	0,27	0,15	1,45	0,05
	Pazar Payı (%)	77,57	3,15	1,75	16,95	0,58

Kaynak: Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu

Şekil 3.1: Kamu BİT Yatırım Ödenekleri (2002-2011)

Kaynak: DPT

